

Skatt på trafikförsäkringspremier m.m.

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 26 april 2007 berett trafikutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2006/07:96 om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. jämte motioner. Trafikutskottet behandlar de delar av ärendet som berör främst bakgrund och motiv samt konsekvenser av en särskild skatt på trafikförsäkringspremier.

Trafikutskottets överväganden

Propositionen

Propositionen behandlar ett förslag till en lag om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. Genom skatten anges att fordonsägarna kommer att bära statens kostnader för bl.a. sjukpenning och sjukersättning för de befintliga trafikskadorna. Skatten är utformad för att styra mot ökad trafiksäkerhet och den föreslagna skatten är en del i finansieringen av de omfattande skattelättnader som föreslagits i budgetpropositionen för 2007 och som har till syfte att varaktigt öka sysselsättningen i landet. Förslaget innebär att skatt ska betalas på premie för trafikförsäkring och på trafikförsäkringsavgift. Skattskyldig för skatten är de försäkringsgivare som meddelar trafikförsäkring. När det gäller skatt på trafikförsäkringsavgifter är Trafikförsäkringsföreningen skattskyldig. Skatt tas ut med 32 % av den intjänade premien för trafikförsäkring och med 22 % av den mottagna trafikförsäkringsavgiften.

I propositionen föreslås även en justering i inkomstskattelagen (1999:1229) av värdet på bilförmån till följd av den nya lagen om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. Med anledning av den nya lagen föreslås vidare vissa ändringar i trafikskadelagen (1975:1410) och skattebetalningslagen (1997:483). I propositionen föreslås slutligen vissa ändringar i ett antal lagar, i huvudsak till följd av ändrad rubrik av lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Lagen om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. föreslås gälla fr.o.m. den 1 juli 2007. Skatt på trafikförsäkringspremie och trafikförsäkringsavgift ska tas ut på premie respektive avgift som avser tid efter

ikraftträdandet. Även ändringarna i övriga lagar föreslås träda i kraft den 1 juli 2007. Vad avser inkomstskattelagen tillämpas det nya värdet av bilförman första gången vid 2009 års taxering.

Motionerna

I motion 2006/07:Sk15 av Anne-Marie Wallouch m.fl. (v) anges att regeringens förslag inte är rätt väg att gå vare sig för att minska trafikolyckor eller samhällets kostnader. Samhället kan mycket väl verka för minskad alkoholkonsumtion, minskad rökning, minskat antal döda i trafiken m.m., men det är inte rökarna, alkoholkonsumenterna eller trafikanterna som ensamma ska betala för kostnader orsakade av rökning, alkohol och bilresor. Att privatisera sjukförsäkringen via trafikförsäkringen är ett sätt att bryta upp en första bit mark för att sedan kunna följa efter med andra speciallösningar för vissa grupper av försäkringstagare. En grundstomme i det generella välfärdssystemet är att alla solidariskt delar på kostnaderna och därmed även på riskerna. En ökad privatisering urholkar jämlikheten i socialförsäkringssystemen och bidrar kraftigt till ökade klyftor. Mot denna bakgrund framhålls att propositionen bör avslås.

Även Lars Johansson m.fl. (s) betraktar i motion 2006/07:Sk16 regeringens förslag som ett första steg i ett systemskifte och yrkar att förslaget avslås. Att lyfta ut en viss grupp ur den solidariska sjukförsäkringen och att hävda att deras sjukpenning och sjukersättning ska betalas ur en annan källa öppnar enligt motionärerna för gränsfall och tvister. Vinstdrivande försäkringsbolag kommer att hantera ersättningsfrågor utifrån olika avtal. Den trafikskadade kommer därför att behöva vara mer aktiv och bevaka sina rättigheter. Trafikskadorna riskerar vidare att bli en ny marknad för jurister. Förare med större ”risk” kommer sannolikt att få betala ännu högre premier jämfört med dem med låg ”risk”. Andra bieffekter kan bli att fler väljer äldre, billigare och trafikfarligare fordon samt att fler lockas att framföra fordon helt oförsäkrade. Förslaget är vidare både landsbygds- och glesbygdsfientligt. Straffskatten gynnar varken rörlighet på arbetsmarknaden (pendling) eller transporter inom handel och varuproduktion eftersom vägtransporter fördyras.

I motion 2006/07:Sk17 av Krister Örnfjäder (s) anges att en överföring av kostnaderna för trafikolyckor till trafikförsäkringen innebär ett avsteg från ett generellt socialförsäkringssystem. En grupp i samhället, de trafikskadade, kommer att särbehandlas. Det är enligt motionären stötande att människor ska betala för skador som inträffade innan de var födda. En annan allvarlig konsekvens av regeringens förslag anges vara att det sannolikt blir fler fordon på vägarna som inte är beskattade och besiktigade. Ytterligare en konsekvens av förslaget är att den trafikskadade riskerar att

få en sämre rehabilitering. Motionären påtalar vidare att förslaget missgynnar dem som bor i glesbygd. Mot denna bakgrund föreslås att propositionen avslås.

I motion 2006/07:Sk18 av Stefan Wikén (s) m.fl. anges att regeringens förslag slår särskilt hårt mot Jämtlands län med hänvisning till att riksdagens utredningstjänst beräknat att höjningen av trafikförsäkringspremierna motsvarar en höjning av bensinpriset med 76 öre/liter. Förslaget innebär en kraftig höjning av kostnaderna för busstrafiken. Förslaget att lyfta ut trafikskadorna från det allmänna sjukförsäkringssystemet innebär vidare enligt motionärerna en minskning av en nödvändig riskspridning som behövs för att inte öka klyftorna och orättvisorna. Riksdagen uppmanas därför avslå propositionen.

Även Christer Engelhardt (s) tar i motion 2006/07:Sk19 upp konsekvenserna av regeringens förslag för dem som bor i glesbygd och då särskilt motionärens hemkommun Gotland. Vidare konstateras att en skatt på trafikförsäkringspremier omfattar också fordon inom jordbruket och trädgårdsnäringsringen vilket, leder till att brukarna får större omkostnader och därmed sämre konkurrenskraft. Det är enligt motionären olyckligt att viktiga framtidsbranscher för Gotland på detta sätt drabbas av ökade kostnader. Riksdagen bör därför avslå regeringens proposition.

Karin Svensson Smith m.fl. (mp) anför i motion 2006/07:Sk20 att merparten av de trafiksäkerhetsåtgärder som vidtagits har fokuserat på att göra vägarna och fordonen säkrare. Det som återstår att göra är främst att påverka beteendet så att framför allt regelverket om hastigheter och nykterhet efterlevs. En koppling mellan riskbeteende och försäkringspremie skulle således kunna ge positiva effekter. Miljöpartiets utgångspunkt är att bilismen ska bära sina egna kostnader, vilket den långt ifrån gör i dag, varken för trafikolyckor eller för miljöskadorna. Den borgerliga regeringens förslag att bara lägga en skatt på trafikförsäkring är dock enligt motionärerna ingen trafiksäkerhetsåtgärd utan en ren besparingsåtgärd som syftar till skattesänkningar. Miljöpartiet anser att försäkringsbolagen bör ges insyn i Vägverkets vägtrafikregister. En större möjlighet till sakligt grundad differentiering vid premiesättningen skulle skapa större utrymme för lägre premier för försäkringstagare som vidtar aktiva säkerhetsåtgärder genom att t.ex. installera alkoholås. Mot denna bakgrund begärs ett tillkännagivande om att försäkringsbolagen bör ges insyn i belastningsregistren.

Trafikutskottets ställningstagande

Inom trafikutskottets beredningsområde ingår bl.a. frågor om transportpolitik och trafiksäkerhet. Trafikutskottet har bl.a. mot denna bakgrund tidigare behandlat frågor om transportpolitiska mål och principer och framhållit att trafikens samhällsekonomiska kostnader ska vara en utgångspunkt när transportpolitiska styrmedel utformas. Utskottet har också under-

strukit vikten av att konkurrensen såväl mellan olika trafikslag som mellan olika transportföretag ska grundas på samhällsekonomiskt baserad skatte- och avgiftspolitik. Vidare har utskottet i bred enighet ställt sig bakom den s.k. nollvisionen om ett aktivt trafiksäkerhetsarbete för att kraftfullt nedbringa antalet förolyckade och skadade i trafiken.

Trafikutskottet välkomnar mot denna bakgrund regeringens nu aktuella förslag som ingår i en bredare och mer långsiktig strategi för att överföra statens kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning till trafikförsäkringen. Utskottet konstaterar att regeringens förslag innebär att fordonsägarna kommer att bära statens kostnader för bl.a. sjukpenning och sjukersättning för de befintliga trafikskadorna. Utskottet ser med tillfredsställelse att skatten är utformad för att styra mot ökad trafiksäkerhet. Enligt utskottets bedömning kan en reform av trafikförsäkringen medföra samhällsekonomiska vinster i form av ökad trafiksäkerhet och medverka till en utveckling av transportsystemet i enlighet med de av riksdagen antagna transportpolitiska målen och principerna. Enligt utskottets mening vore det olämpligt att frånhända sig det verktyg som ekonomiska styrmedel kan innebära för att uppnå en förbättrad trafiksäkerhet och en mer samhällsekonomiskt rättvis trafikfördelning. Trafikutskottet anser därför att skatteutskottet bör ogilla de motionsförslag som förordar att propositionen avstyrks. Det gäller motionerna 2006/07:Sk15 av Anne-Marie Wallouch m.fl. (v), 2006/07:Sk16 av Lars Johansson m.fl. (s), 2006/07:Sk17 av Kristofer Örnfjäder (s), 2006/07:Sk18 av Stefan Wikén m.fl. (s) och 2006/07:Sk19 av Christer Engelhardt (s). Trafikutskottet tillstyrker mot denna bakgrund att skatteutskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

När det gäller det fortsatta reformarbetet vill trafikutskottet framhålla att en överföring av kostnaderna för trafikskadorna till trafikförsäkringen kräver omsorgsfullt övervägande. Det är därför med tillfredsställelse utskottet konstaterar att regeringen sedan propositionen presenterats har tillkallat en särskild utredare för att lämna förslag till utformningen av regler som möjliggör en överföring av vissa socialförsäkringsutgifter till trafikförsäkringen. I utredarens direktiv ingår vidare att en konsekvensanalys med utgångspunkt i hur reformen, med hänsyn till införandet av en skatt på trafikförsäkringspremierna, kan påverka trafik och trafikflöden, val av transportmedel, människors mobilitet, yrkestrafik etc ska göras. Utskottet förutser att resultatet av utredningsarbetet kommer att redovisas för riksdagen.

Trafikutskottet konstaterar att regeringen i sina direktiv även behandlat frågan om faktaunderlag för premieberäkning. Av direktiven (dir. 2007:53) framgår sålunda att utredaren bör överväga om och hur försäkringsgivarna kan få bättre tillgång till relevanta uppgifter om fordon och individer. Utredaren ska därvid analysera kopplingen mellan försäkringspremier och individers risktagande och beteende. Skatteutskottet bör mot denna bakgrund avstyrka motion 2006/07:Sk20 av Karin Svensson Smith m.fl. (mp).

Stockholm den 15 maj 2007

På trafikskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Jan-Evert Rådström (m), Ulla Löfgren (m), Margareta Cederfelt (m), Sven Bergström (c), Hans Stenberg (s), Christer Winbäck (fp), Sten Nordin (m), Marie Nordén (s), Annelie Enochson (kd), Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Peter Pedersen (v), Ingemar Vänerlov (kd), Karin Svensson Smith (mp), Lars Mejern Larsson (s), Désirée Liljevall (s) och Monica Green (s).

Avvikande mening

Skatt på trafikförsäkringspremier m.m. (s, v)

Anders Karlsson (s), Hans Stenberg (s), Marie Nordén (s), Peter Pedersen (v), Lars Mejern Larsson (s), Désirée Liljevall (s) och Monica Green (s) anför:

Enligt vår mening är det av stor vikt att trafiksäkerhetsarbetet grundas på goda insikter och ett allsidigt beslutsunderlag. Det är en förutsättning för att de mest effektiva insatserna kan väljas för att uppnå en utveckling enligt den nollvision för trafiksäkerhetsarbetet som riksdagen tidigare antagit. Det nu aktuella förslaget från regeringen är dock inte rätt väg att gå för att minska vare sig trafikolyckorna eller samhällets kostnader. Det är i stället ett sätt att påbörja ett systemskifte inom försäkringsområdet för att finansiera skattesänkningar som förklänts i en skepnad av trafiksäkerhetsargument.

Att privatisera sjukförsäkringen via trafikförsäkringen kan sålunda ses som ett sätt att bryta upp en första bit mark för att sedan kunna följa efter med andra speciallösningar för vissa grupper av försäkringstagare. En grundstomme i det generella välfärdssystemet är att alla solidariskt delar på kostnaderna och därmed även på riskerna. Vinstdrivande försäkringsbolag kommer att hantera ersättningsfrågor utifrån olika avtal. Den trafikskadade kommer därför att behöva vara mer aktiv och bevaka sina rättigheter. Trafikskadorna riskerar vidare att bli en ny marknad för jurister. Förare med större ”risk” kommer sannolikt att få betala ännu högre premier jämfört med dem med låg ”risk”. Andra bieffekter kan bli att fler väljer äldre, billigare och trafikfarligare fordon samt att fler lockas att framföra fordon helt oförsäkrade. Förslaget är vidare både landsbygds- och glesbygdsfientligt. Mot denna bakgrund anser vi att skatteutskottet bör avstyrka propositionen.

Särskilt yttrande

Skatt på trafikförsäkringspremier m.m. (mp)

Karin Svensson Smith (mp) anför:

Merparten av trafiksäkerhetsarbetet har fokuserat på att göra vägarna och fordonen säkrare. Det som återstår att göra är främst att påverka beteendet så att framför allt regelverket om hastigheter och nykterhet efterlevs. En koppling mellan riskbeteende och försäkringspremie skulle således kunna ge positiva effekter. Det ligger också väl i linje med Miljöpartiets utgångspunkt att bilismen ska bära sina egna kostnader, vilket den långt ifrån gör i dag, varken för trafikolyckor eller för miljöskador. En förutsättning för att försäkringsbolagen på saklig grund ska kunna differentiera premien efter skaderisk är att bolagen har tillgång till vägtrafikregistret. Utan tillgång till dessa uppgifter blir unga män utsatta för en kollektiv bestraffning eftersom unga är överrepresenterade i statistiken för trafikförseelser. Den borgerliga regeringens förslag att bara lägga en skatt på trafikförsäkring är dock ingen trafiksäkerhetsåtgärd utan en ren besparingsåtgärd som syftar till skattesänkningar.